

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap

Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap

1GN008 Svenska II: Läs- och skrivinläring för undervisning i förskoleklass och årskurs 1-3, 15 högskolepoäng

Swedish II: Reading and writing for teaching in primary school, pre-school class and years 1-3, 15 credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap 2011-08-29

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2012

Förkunskaper

Kursen ingår i grundläroprogrammet.

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna

- visa sådana ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper som krävs för yrkesutövningen i förskoleklass och årskurs 1-3
- observera, kartlägga, dokumentera och bedöma barns/elevs läs- och skrivlärande i förhållande till de olika verksamheternas mål
- medverka till att förutsättningar skapas för alla barn/elever att lära och att utveckla läs- och skrivförmåga
- redovisa kunskaper om lekens betydelse för begynnande läs- och skrivlärande
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten för barn/elever i förskoleklass och årskurs 1-3
- visa god språk- och textkompetens och medvetenhet om den egna läs- och skrivförmågan

Delkurs 1: Läs- och skrivprocessen, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete gällande hur barns/elevs läs- och skrivförmåga utvecklas
- problematisera relationen mellan innehållet i verksamheten i förskoleklass och

årskurs 1-3

- visa kunskap om relationen mellan lek och lärande
- visa medvetenhet om hur läs- och skrivintresse utvecklas i utmanande språkmiljöer för förskoleklassen och årskurs 1-3
- redogöra för svenska språkets grundläggande struktur satt i relation till läs- och skrivprocessen
- identifiera och beskriva förutsättningar för god läs- och skrivutveckling för barn/elever som har svenska som första- eller andraspråk
- visa ett ämnesdidaktiskt kunnande om barns/elevs varierande sätt att tänka, förstå och lära inom området läs- och skrivutveckling

Delkurs 2: Läs- och skrivundervisning, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- visa medvetenhet om hur lärare kan skapa lärandesituationer så att alla barn/elever utvecklar läs- och skrivförmåga
- redogöra för barns/elevs läs- och skrivutveckling med hänsyn tagen till ålder, kön och språklig bakgrund.
- visa ett ämnesdidaktiskt kunnande gällande olika perspektiv på metoder och modeller samt analysera hur dessa perspektiv kan komma till uttryck i undervisningen i förskoleklass och årskurs 1-3
- uppmärksamma och identifiera hinder för barns/elevs läs- och skrivutveckling
- observera, kartlägga, dokumentera och bedöma alla barns/elevs läs- och skrivutveckling
- utifrån ett välgrundat teoretiskt resonemang göra såväl kort-, som långsiktig planering av läs- och skrivaktiviteter för barn/elever i förskoleklass och årskurs 1-3

Innehåll

Avsikten är att de studerande ska tillägna sig fördjupade kunskaper om den grundläggande läs- och skrivprocessen. I kurserna beaktas olika perspektiv på aktuell läs- och skrivforskning. I kursen synliggörs och problematiseras relationen mellan målstyrt arbete, lek och undervisning. Stor vikt läggs vid att de studerande ska förvärva en beredskap att möta och förstå hur elever, på såväl första- som andraspråk, utvecklar läs- och skrivförmåga. I kursen behandlas också sociala och kulturella aspekter på inläring och undervisning i läsning och skrivning. Tidiga insatser för att förebygga läs- och skrivsvårigheter studeras och diskuteras. Vidare fokuseras förmågan att didaktiskt arbeta med och reflektera över läs- och skrivinläringens innehåll och undervisningens utformning i förskoleklass och årskurs 1-3.

I kurserna ingår fältstudier för att därigenom stärka kopplingen till utbildningens praktik.

Delkurs 1 Läs- och skrivprocessen 7,5 högskolepoäng

I delkursen problematiseras såväl relationen kring lek och lärande som relationen mellan förskoleklassens och den obligatoriska skolans olika uppdrag. I kursen behandlas teoretiska och didaktiska perspektiv på läs- och skrivutveckling. Dessa inkluderar läs- och skrivprocesser samt läsförståelse och strategier för att tolka texter av olika slag. Kursen beaktar förutsättningar för god läs- och skrivutveckling vilket innefattar faktorer såväl kopplade till individ som kontext. Relationen mellan begrepps- och ordförrådsutveckling och läs- och skrivförmåga studeras och diskuteras.

Delkurs 2 Läs- och skrivundervisning 7,5 högskolepoäng

Delkursen åskådliggör och problematiserar arbetssätt, metoder och modeller för att främja läs- och skrivutvecklingen. Utifrån skolans styrdokument fokuseras planering av läs- och skrivundervisning, kartläggning samt bedömning av elevernas läs- och skrivutveckling. I sammanhanget sker analyser av elevtexter, lärobokstexter och skönlitterära texter. Delkursen avser också att göra studenten uppmärksam på elever som uppvisar svårigheter i sitt läs- och skrivlärande samt utifrån detta reflektera över

orsaker och möjliga insatser.

Professionsbas och professionell progression

Kursen betonar vikten av att, med utgångspunkt i styrdokumentet, kunna redogöra för svenskämnetns struktur och centrala begrepp kopplade till grundläggande färdigheter. Kursen innefattar moment kring hur innehållet i svenskämnet kan relateras till genus, klass och språklig bakgrund. Vidare presenteras olika typer av dokumentation och bedömning av barns/elevs kunskap i ämnet. Kursen behandlar också olika typer av läromedel och dess användbarhet i undervisningen. I undervisningen ingår moment såsom redovisningar för mindre och större grupper vilket avser att bidra till den studerandes kommunikativa förmåga i lyssnande, talande och skrivande.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I delkursen introduceras intervju som metod och på så sätt får studenten träna på att samtala med barn och elever. Den studerande genomför, bearbetar och redovisar sina barn-/elevintervjuer. Den studerande ska också kunna redovisa resultat från forskning med relevans för ämnet och professionen. I samband med detta ska den studerande kunna formulera problemställningar av relevans för ämnet och professionen samt samla in, bearbeta och kommunicera iakttagelser.

Undervisningsformer

Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, seminarier, enskilda och gruppvisa uppgifter samt fältstudier. Kursens arbetsformer förutsätter delaktighet och engagemang.

Ytterligare information om obligatoriska kursmoment återfinns i studiehandledningen.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Kursen examineras genom muntliga redovisningar individuellt och i grupp, skriftlig tentamen, individuella inlämningsuppgifter samt aktiv närvaro på seminarier och fältstudier.

För betyget godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda. För kursbetyg på kursen som helhet se studiehandledning. Oavsett examinationsform är det den enskilde studentens prestationer som bedöms och betygsätts. Ytterligare information om examinationsformerna återfinns i studiehandledningen.

Efter varje ordinarie examinationstillfälle följer minst en förnyad examination i nära anslutning till den tidpunkt resultatet av den ordinarie examinationen meddelats.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till de studenter som gått kursen samt presenteras tillsammans med eventuellt vidtagna åtgärder för studenterna nästa gång kursen ges. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den studerande.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Litteraturförteckning Delkurs 1 - Läs- och skrivprocessen 7,5 hp

Ämnesdidaktisk litteratur

Elbro, Carsten. (Senaste upplagan). *Läsning och läsundervisning*. Stockholm: Liber, (240 s).

Hagtvet Eriksen, Bente. (Senaste upplagan). *Språkstimulering. Aktiviteter och åtgärder i förskoleåldern*. Stockholm: Natur och Kultur, (272 s).

Kintch, Walter. & Rawson, Katherine. (2005). Comprehension. In: C. Humle & M. Snowling (eds). *The Science of Reading*, pp 209-226. Malden. Blackwell publishing.

Liberg, Caroline. (Senaste upplagan). *Hur barn lär sig läsa och skriva*. Lund: Studentlitteratur, (209 s).

Lundberg, Ingvar. & Reichenberg, Monica. (Senaste upplagan). *Vad är lättläst?* Stockholm: Specialpedagogiska skolmyndigheten, (96 s).

Lundgren, Ulf. P., Säljö, Roger. & Liberg, Caroline. (red). (Senaste upplagan). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur & Kultur, (kap 8; 20 s).

Pramling Samulesson, Ingrid. & Asplund Carlsson, Maj. (Senaste upplagan). *Det lekande, lärande barnet i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber, (kap 9, 10, 12, 13, 15-17; 78 s).

Skolverket. (2008). *Nya språket lyfter*. Stockholm: Skolverket, (83 s).

Smidt, Jon. (red). (Senaste upplagan). *Skrivning i alle fag – innsyn og utspill*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, (kap 1; 73 s).

Taube, Karin. (Senaste upplagan). *Läsinlärning och självförtroende*. Stockholm: Nordstedts akademiska förlag, (143 s).

Kompendium kopplat till moment kring förberedande läs- och skrivlärande, (ca 100 s). Vetenskapliga artiklar tillkommer.
Därtill tillkommer aktuella styrdokument. Se www.skolverket.se

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Läs- och skrivundervisning 7,5 hp **Ämnesdidaktisk litteratur**

Chambers, Aidan. (Senaste upplagan). *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Norstedts, (170 s).

Elbro, Carsten. (Senaste upplagan). *Läsning och läsundervisning*. Stockholm: Liber, (240 s).

Keene, Ellin Oliver & Zimmermann, Susan. (Senaste upplagan). *Tankens mosaik. Om mötet mellan text och läsare*. Uddevalla: Daidalos, (239 s).

Lundberg, Ingvar. & Herrlin, Katarina. (Senaste upplagan). *God läsutveckling - kartläggning och övningar*. Stockholm: Natur & Kultur, (78 s).

Pressley, Michael. (2000). What Should Comprehension Instruction Be the Instruction Of? In: M.L. Kamil, P.B. Mosenthal, P.D Pearson & R. Barr (eds). *Handbook of Reading Research volume III*, pp 545-561. Mahway, NJ: Erlbaum.

Skolverket. (2008). *Nya språket lyfter*. Stockholm: Skolverket, (83 s).

Westlund, Barbro. (Senaste upplagan). *Att undervisa i läsförståelse. Lässtrategier och studieteknik för de första skolåren*. Stockholm: Natur och Kultur, (351 s).

Kompendium kopplat till moment kring läs- och skrivsvårigheter, (ca 100 s). Vetenskapliga artiklar tillkommer.
Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar.
Därtill tillkommer aktuella styrdokument. Se www.skolverket.se